

Obrtnijske raznoterosti.

Politura pohištja. Če hočeš lesk politure pri pohištju povekšati, to dosežeš s tinkturo, ki se napravi iz 100 delov lanenega olja, 750 delov etra, 1000 delov sčiččenega terpeninovega olja in 1000 delov petroleja, čemur se pridene še nekaj kacega eteričnega olja.

Proti rjavenju jeklenih instrumentov je najboljši pomoček kalcijev krorid. Ta vleče vlago nase. Nekaj kosov te snovi dene se v steklenice, katere se postavi potem odprta v prostor, kjer imamo spravljeno jekleno orodje.

Kmetijstvo.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dne 11. junija je imela v ljubljanski mestni dvorani kmetijska družba svoj občni zbor. Došlo je izredno mnogo članov, zlasti tudi z Dolenjskega, kjer se dosedaj za družbo niso dosti zanimali. Predsednik družbi ces. svetnik gosp. Ivan Murnik je pozdravil zbrane člane, zastopnika deželne vlade vladnega tajnika dr. pl. Crona, zastopnika deželnega odbora posl. Povšeta, in župana ljubljanskega Ivana Hribarja. V daljšem govoru je narisal predsednik položaj našega kmetijstva, omenil, da je državni zbor sklenil nov davčni zakon in nov zakon o zemljiškem katastru, ki bodeta dobro uplivala na razvoj kmetijstva in se spominjal smrti nadvojvode Karola Ludovika, ki je vedno pospeševal kmetijstvo in končal je s slavoklicem na cesarja.

Potem je ravnatelj gospod Gustav Pirc poročal o delovanju družbe v minolem letu:

Leta 1895. je družbi pristopilo 502 novih pravih udov, tako da je imela konci tega leta 18 častnih, 9 dopisujočih in 3192 pravih udov.

Vseh podružnic je bilo leta 1895. 75. Na novo so se tega leta ustanovile podružnice v Gorjah v Poljanski dolini, v Košani, v Velikih Lašičah in v Vinici. V začetku leta 1896. pa so se ustanovile podružnice na Brezovici, na Dobrovi, v Erzelju, na Križu pri Vržiču, na Premu, v Toplicah in v Vodicach, tako da ima ob sestavljanju tega poročila 82 podružnic in blizu 3500 udov.

Občni zbor za leto 1894., kateri je bil 18. dne julija 1895. leta — je storil več sklepov, katerih je glavni odbor nekaj rešil sam v smislu občnega zbora nekaj pa jih je izročil in priporočil dotičnim oblastvom.

Večina teh sklepov, kolikor se jih je po njih naravi moglo rešiti v preteklem letu, se je rešila ugodno v zmislu priporočevalcev. Uspeh konečno rešenih sklepov, naj kaže naslednje poročilo:

1.) Sklep glavnega zbora, da naj se nakupijo in razdele za povzdigo živinonoreje na Dolenjskem biki plemenjaki pomurske, zgornjeinodolske in šviške pasme, in sicer naj se ti biki nakupijo, kolikor je mogoče

v domači deželi, koder imajo te pasme čiste, se je izvršil, kolikor je bilo mogoče že v drugi polovici, l. 1895. Nakupili so se murbodenci v deželi in originalni ter so se razdelili po Dolenjskem.

2.) Glede sklepa, naj se deluje na to, da se izpremeni zakon za povzdigo govedoreje, se je glavni odbor obrnil z utemeljeno prošnjo do visokega deželnega odbora. V ti prošnji je posebno izrekel željo, naj bi se premenile določbe za licencevanje bikov. Kolikor je glavnemu odboru znano, so poklicani krogi pri volji izvršiti nekatere premembe, tako, da je opravičeno upanje, da se bo s to rečjo kmalu baval visoki deželni zbor.

3.) Vsled sklepa, da naj glavni odbor dela na to da se c. kr. okrajnemu živinozdravniku v Radovljici izposluje deželna podpora, da bo potem redno vsak mesec po enkrat šel v Bohinj ter tako živinorejcem tega oddaljenega kraja omogočil, da bode v potrebi imeli živinozdravniško pomoč, se je glavni odbor obrnil na visoki deželni zbor, in ta je rade volje pritrdil družbeni prošnji ter je ukrenil potrebno, da se ugotovi ti želji.

4.) Sklep občnega zbora, da naj se na Dolenjsko, osobito v področje šentjarnejske podružnice, za poskušnjo vpelje nekaj berkširskih prašičev, je glavni odbor izvršil začetkom l. 1896. Kupil je nekaj plemenih prasičkov te pasme ter jih je oddal v okrožje omenjene podružnice.

5.) Vsled sklepa, da naj glavni odbor deluje na to, da se pri dobavi soli za živino dovolijo olajšave, je glavni odbor storil primerne korake, ob enem pa je naprosil visoki deželni odbor, naj bi se pridružil družbeni prošnji:

6.) Izvršujoč sklep, naj glavni odbor sprosi ustanovitev kmetijsko-kemijskega poskušališča, je glavni odbor prosil visoki deželni zbor v ta namen podpore in priprošnje pri visokem c. kr. kmetijskem ministerstvu za prispevek.

Družbeno podkovsko šolo je prvi polletni tečaj obiskovalo 11 učencev, katerih eden je ostal celo leto v šoli, dva sta morala zaradi bolezni šolo zapustiti pred koncem tečaja. Vsi učenci so imeli podpore nekateri državne, nekateri deželne in kranjske hranilnice, ter so tečaj dovršili z dobrim uspehom. — Učili so se tudi ogledovanja mesa. Eden učenec je dobil red „prav dobro“, štirje „dobro“, drugi pa „zadostno“.

Drugi polletni tečaj je obiskovalo 7 učencev. Eden je ostal v šoli celo leto ter je naredil izpit še le koncem prvega tečaja 1896. leta. Vsi učenci so imeli podporo. Tudi ti učenci so zadostili zahtevam; pri končni skušnji sta dva dobila red „prav dobro“, drugi „dobro“. Pet učencev in neki kmetovalcev iz Primorja so tudi z uspehom naredili izpit iz ogledovanja mesa.

Učil je bilo na zavodu vedno dosti, kajti l. 1895. se je v družbeni podkovski šoli podkovalo nad 1000

konj. V ogledovanju mesa so se učenci vadili v mestni klavnici.

Starejših kovačev, ki niso hodili v šolo, se je oglasilo tudi tega leta mnogo. Večina njih je bila s Kranjskega, nekteri s Štajerskega in Primorskega.

Gospodarstvo v družbeni drevesnici je ostalo tako, kakeršno je bilo prejšna leta. Spomladi l. 1895. smo pod navadnimi pogoji oddali kakih 15.000 visokodebelnih drevesec.

Ker družbene drevesnica nikakor ne zadostuje, da bi mogli ustrezati zahtevam družabnikov, vzel je glavni odbor zopet kaka 2 orala zemljišča v bližini v zakup, da bo moči vzgajati več drevja.

Oddelke, kjer izkopljemo drevje obdelamo, kakor je treba za nov nasad, ter jih porabimo za poskuse, kolikor dopušča gospodarstveni načrt. Poskušali smo nekatere vrste žit in pa mnoge novejšje krompirjeve vrste.

Ker je drevesnica premajhna, da bi mogli vzgajati toliko drevja, kolikor ga je treba za vedno množče se naročitve, in ker vsled 80letnega pridelovanja drevja drevesnica vidno peša, treba bo resno misliti na to, da se dobi kaka druga drevesnica, tem bolj, ker bo težko mogoče dalj časa obdržati najete prostore, kajti proste prostore v Ljubljani vedno bolj zazidujejo. Če še posreči za drevesnico pridobiti kak svet izven Ljubljane, to pač družbi ne povzroči občutnih troškovi kajti drevesnica na Poljanah bo brez dvombe kot stavben prostor precej vrgla.

V zakup vzetem uzornem dvorcu na Viču se je l. 1895. gospodarilo strogo po gospodarstvenem načrtu, ter je bil uspeh vsled ugodnih razmer boljši nego je bil proračunjen, tako, da je bilo moči odpisati več investicijskih troškov. Ker je prvi gospodarski namen temu dvorcu vzgoja plemenskih bikov plemenitih pasem in je vsled tega v primeri z obsežnostjo tal število živine neprimerno veliko, treba je v prvi vrsti pridelovati krmske rastline. V tem zmislu je tudi določen kolobar ter intenzivno obdelovanje travnika. Izdatno izboljšanje travnika in pognojenje z umetnimi gnojili je pripomoglo, da smo leta 1895. pridelali trikrat toliko sena, kakor leta 1893. Temu se je bilo tudi zahvaliti, da je bilo leta 1895. mogoče imeti dve žrebetni kobili, eno kravo, eno telico, enega bika plemenjaka in devet mladih bikov, starih 1—1 1/2 leto, ne da bi bilo treba dokupiti kaj drugega kakor nekoliko krepčalnih krmil. Ta uspeh je mnogo pripomogel, da so tudi drugod je odilneje rabiti umetna gnojila.

Od 9 bikov simodolcev, kupljenih l. 1894., se je to leto oddalo 8 za pleme, na mesto njih pa je bilo meseca oktobra kupljenih drugih 10 simodolskih mladih bikov. Teh 10 bikov je zgornjebavarskega rodu simodolske pasme, kupil jih je pa družbeni tajnik s posredovanjem živinorejskega nadzornika v Miesbachu v okrajih Miesbach in Tegernsee na zgor-

njem Bavarskem. Vsa plemena živina se je izborno sponašala ter celo leto pri nji ni bilo nikake nesreče. Na Gorenjskem kupljeni kobili sta izborni delavki. Ena se je tudi ožrebila, in smo žrebe jeseni prodali za ugodno ceno.

Ribje vališče in vzgojevališče na Studencu se je končalo že l. 1894. Zavod je prav izborno uspeval ter je vseskozi zadoščal gospodarskim zahtevam.

Poleg zvršitve sklepov lanskega občnega zbora in vodstva družbenih zavodov in podjetij je glavni odbor, oziroma predsedništvo, tajništvo in družbena pisarna, oskrboval vsa tekoča opravila družbena ter tudi, kadar je le bilo mogoče in umestno, pospeševal domače kmetijstvo.

Družbena pisarna je rešila 1895. leta 1268 prav uradnih aktov, katerih izvorniki, oziroma prepisi, so spravljeni v družbeni registraturi in 11.895 opravičnih spisov o strokovnih vprašanjih, o poizvedbah, o prodaji semenja, strojev knjig itd.

Izmed posameznih ukrepov glavnega odbora za pospeševanje kranjskega kmetijstva v obče ter posamičnih kulturnih vrst posebej, omenja glavni odbor naslednjih, katerih je zvršil nekoliko s svojim denarjem, nekoliko pa s podporami visokega c. kr. kmetijskega ministerstva in visokega deželnega zbora kranjskega.

Kmetijsko rastlinstvo je glavni odbor pospeševal s tem, da je udom naročal dobrega semenja, v prvi vrsti ruskega lanenega semena, predenice čistega deteljnega semena, raznih žit in krompirja. — Oddal je 263 strankam 10 000 kg originalnega ruskega lanenega semena, 601 stranki 6853 kg deteljnega semena in 65 strankam 10.848 kg raznih drugih semen. Denarni promet za semena je znašal 16 600 gld. 88 kr.

V tem letu je glavni odbor vsled sklepa izrednega občnega zbora, ki je bil dne 29. novembra 1894. leta v Trebnjem, vodil poskuse s pridelovanjem sladkorne pese. Poskusi so povsod imeli ugoden uspeh in so pokazali, da je zemlja povsod, koder so poskušali, zelo ugodna sladorni pesi. Natančno poročilo o teh poskusih smo priobčili v družbenem uradnem glasilu; kdor je želi, pošljemo mu poseben odtisk.

Umetnih gnojil, katerih naročitev družba posreduje, porabilo se je l. 1895. zopet več. Ob tej priliki ne smemo zamolčati veselega dejstva, da so si tudi mali posestniki zelo naročali umetna gnojila. Oddali smo 93 strankam 10 vagonov umetnih gnojil in smo pri tem imeli 6492 gld. 96 kr. denarnega prometa.

Vinarstvo je družba pospeševala s tem, da je posredovala dobavo zanesljivo dobre in cene modre galice. Naročila je je 60.000 kg ter jo je oddala po nižani ceni. Denarnega prometa je pri tem družba imela 26.400 gld. Na prošnjo glavnega odbora je visoki deželni odbor plačal voznino od Ljubljane do podružnic, tako, da so vinščaki prav po ceni dobili zanesljivo dobro modro galico. Po nižani ceni je

družba oddajala tudi trtne škropilnice, nekaj pa jih je tudi podarila. Družba je več podružnicam izprosila državne oziroma deželne podpore za njih ameriške trtnice in poskusne vinograde.

Sadjarstvo je družba podpirala na ta način, da je oddala več tisoč sadnih dreves. Izven tega pa je družba sodelovala pri ustanovitvi zadružnih naprav za koristno porabljenje sadja. Dve taki napravi sta se otvorili l. 1895., in sicer v Horjulu in v Begunjah na Gorenjskem. V obeh sta se postavili francoski sadni sušilnici sestava „Cazvillovega“. Več podružničnih drevesnic so pregledali družbeni organi, in družba je drevesnicam izprosila izdatne državne in deželne podpore. (Dalje sledi.)

Svinjska kuga.

Deželna vlada je izdala naslednji razglas: Ker se svinjska kuga na Kranjskem vedno dalje razširja in je doslej že več občin in vasi v okrajih Novo mesto, Litija, Kočevje, Črnomelj, Ljubljana in Logatec okuženih, zatorej izdaje deželna vlada na podstavi § 3. občnega zakona o živinskih kugah nastopne občne odredbe za promet s prasiči na Kranjskem:

1.) Brezpogojno je prepovedano goniti prasiče po cestah, ampak te živali se smejo, kjer je to sploh dopuščeno, samo z vozovi prevažati iz jednega kraja v drug kraj. Izjema je dopuščena samo za paše in napanje prasičev v občinskih mejah, dokler se ne dožene noben slučaj svinjske kuge.

2.) V političnih okrajih, v katerih je razširjena svinjska kuga, ne sme biti nobenih prasičjih semnje.

3.) Iz drugih dežel tostranske državne polovice se smejo prasiči, v kolikor je njih uvažanje iz teh dežel na Kranjsko sploh dopuščeno, uvažati samo po železnici. Ta določila pa se ne dotikajo prepovedi in odredb izdanih zoper dežele ogerske krone in zoper okupacijsko ozemlje.

4.) Vse po železnici pošiljane prasičje transporte je potem, ko jih je bil ogledal živinozdravnik, od končne postaje na vozovih spraviti v njih namenjeni kraj, toda šele potem, ako to v obče dopušča živinozdravniško mnenje o prasičih in ako se število prasičev popolnoma ujema s pravilnim živinskim potnim listom. Pri razkladanju rabljene brvi, stopnice in orodje, kakor tudi razkladalni prostor je vsakokrat korenito počistiti in razkužiti, o čemer se mora prepričati živinozdravniški organ pri železniški postaji, transportne vagone pa je z nalepljenimi listki zaznamenovati ter jih na razkuževalno postajo vrniti.

5.) Kadar dospe transport na kakšen prodajalni kraj, se smejo prasiči postaviti samo na takšen prodajalni prostor (hlev), kakoršnega je politično oblastvo v živinozdravsko-poličijskem oziru za to primerne spoznalo.

6.) Kadar dospe transport na prodajalni kraj, tedaj je živinski potni list nemudoma oddati županu ali eventualno v to določenemu organu. Ta mora preiskati, če

se število dospelih prasičev ujema s podatki živinskega potnega lista; kadar ni nobenega zadržka, je to pripomniti na zadnji strani potnega lista. V tem primeru se smejo prasiči takoj odprodati.

7.) Se li v tem oziru pokažejo zadržki, tedaj jih je brez odloga naznaniti c. kr. okr. glavarstvu, ki mora pričeti potrebna poizvedovanja. Dokler se ne odpravijo zadržki, eventualno dokler uradni živinozdravnik za gotovo ne dožene, da prasiči niso okuženi, se ne sme noben prasič odstraniti iz prodajalnega prostora.

8.) Kadar se ne more ves prasičji transport prodati na jednem kraju, tedaj se sme prebitek prasičev samo z vozovi prepeljati na drug prodajalni prostor. Pri tem je na izvirni živinski potni list zapisati ime tistega kupca, ki je prasiče kupil ter pripomniti odhod prasičev v drug prodajalni kraj, prasičjemu prodajalcu pa je za ostale prasiče izdati nov živinski potni list, v katerem je navesti kraj, od kod so prvotno prišli prasiči, kakor tudi dan izdanja in zapisnikovo številko izvirnega potnega živinskega lista. Ta novi živinski potni list mora prasičji prodajalec izročiti županu novega prodajalnega kraja.

9.) Na prodajo postavljene prasiče mora v presledkih od 5 do 6 dni preiskati potrjen živinozdravnik, kateri mora nesumljivo zdravstveno stanje prasičev potrditi na živinskem potnem listu ter se prepričati ob jednem o tem, da so zapiski o izvršeni prodaji pravilno vpisani. Se li pokažejo glede zdravstvenega stanja prasičev utemeljeni pomisleki, mora živinozdravnik to nemudoma naznaniti županu, da ta ustavi nadaljno prodajanje in c. kr. okrajnemu oblastvu, da to prične nadaljno uradno poslovanje. Dognane nepravilnosti glede zapisnikov o izvršeni prodaji je istotako naznaniti.

10.) Prasičji prodajalec mora vselej, kadar oboli ali pogine kakšen njegovih prasičev, to brez odloga naznaniti županu, kateri sme nadaljno prodajanje dovoliti še le potem, kadar takoj izvršena živinozdravniška preiskava za gotovo dožene, da glede okuženja ni nobene sumnje. V nasprotnem primeru pa je glede obstoječe sumnje, da so prasiči okuženi, nemudoma naznanilo poslati c. kr. okrajnemu oblastvu. Kadar so vsi prasiči kakšnega transporta odprodani ali pa je prebitek prasičev odpravljen po predpisu 8.) točke tega razglasa iz prodajalnega prostora, tedaj je ta prostor temeljito počistiti in razkužiti (najprimerneje z novogašenim apnom), o čemur se mora prepričati župan.

11.) Novi prasičji transport se sme postaviti v prodajalni prostor še le potem, kadar se je popolnoma odpravil prejšnji transport in se je izvršilo razkuženje.

12.) Stroga prepoved, da se prasiči ne smejo goniti od vasi do vasi, ali od hiše do hiše, ostane tudi potlej v moči.

13.) Ta določila stopajo v veljavnost 15. dan junija 1886. l. Njih prestopki se kaznujejo po zakonu z dne 24. maja 1882. l. dež. zak. št. 51.

Kmetijstvo.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

(Dalje.)

Govedorejo je družba pospeševala s tem, da je oddajala čistokrvne bike plemenjake ter prirejala prirejanja. Z državno podporo je družba nakupila in l. 1895. oddala živinorejcem za polovico kupne cene 8 čistokrvnih bikov plemenjakov beljanske, 8 sviške in 1 pomurske pasme. Za leto 1896. je družba kupila 9 bikov simentalke pasme ter jih je postavila v družbeni uzorni dvorec na Viču. — Živinorejcem, kateri so imeli iz državne podpore kupljene bike nad dve leti, je družba izplačala 295 gl. nagrad. — Premovanje goveje živine so bila, kakor je sklenil občni zbor, na Vrhniki, na Pristavi pri Tržiču in v Trebnjem.

V pospeševanje ovčarstva je družba, kakor prejšnja leta, tudi leta 1895. kupila ovnov bergamaške pasme ter jih je oddala posestnikom, ki se pečajo z ovčarstvom, za četrtino kupne cene. Priskrbela je 12 ovnov.

Tudi svinjerejo je družba pospeševala s tem da, je oddajala mrjasce plemenjake, in sicer velike bele angleške pasme (jorkširske); leta 1895. jih je po deželi razdelila 45 za polovico kupne cene.

Da bi pospešavala čebelarstvo, prevzela je družba v založbo rokopis o čebelarstvu, katerega je nagradil deželni odbor, ter je l. 1895. izdala ilustrirano knjigo z naslovom „Umno čebelarstvo.“

Tudi glede razširjanja kmetijskih strojev je deloval glavni odbor uspešno vsled deželne podpore. V ta namen je dal več podružnicam podpore za nakup dobrih kmetijskih strojev v skupno porabo. Nakupilo se je več škropilnic zoper peronosporo, trijerjev, travniških bran, sesalk za gnojnico i. t. d.

Kolikor je glavni odbor vzmogel, podpiral je tudi kmetijski pouk; vzdrževal je deloma podkovsko šolo, izdajal kmetijske poučne spise, izprosil državne podpore za nemška kmetijska predavanja po kočevskem okrajnem glavarstvu priredil v družbenem zavodu na Studencu poučen tečaj za ribiče in končno je tudi poslal nekaj mladeničev v sirarski tečaj v Šmihel na Tirolsko, da so se izurili v sirarstvu.

Samostojno področje je imel konjerejski odsek kmetijske družbe in je pospeševal vse konjerejske reči v naši deželi. Odsek je oskrboval leta 1895. vse naredbe za povzdigo konjereje v deželi ter je deloval po svojih pravilih in na podstavi svoje pogodbe s c. kr. vlado.

Iz poročila o odsekovem delovanju omenimo le nastopno: Odsek je posredoval pri razvrstitvi plemenih žrebcev po posameznih žrebčarskih postajah, pri oddaji žrebcev v zasebno oskrbo posestnikom v

okolju težkega plemena (na Gorenjskem) ter pri prebiranju za pleme nesposobnih državnih žrebcev. Ob lincencevanju žrebcev sta odsek zastopala dva uda, takisto pri državnem premovanju konj.

Odsek je leta 1889. začete dirke nadaljeval tudi to leto ter je z državno in deželno podporo priredil sedmo dirko v Št. Jarneju.

Vsled odsekovega prizadevanja se je l. 1895. priredil tudi semenj za nakupovanje konj za c. in kr. vojno, in sicer v Št. Jarneju. — Žrebetišče v Št. Jarneju, katero je odsek ustanovil z izdatno državno podporo, se izborna sponaša.

Glavno delo samostojnega ribarskega odseka leta 1895. je bilo vodstvo ribjega vališča in vzgojevališča na dež. posestvu na Studencu pri Ljubljani.

Vodstvo ribogojnega zavoda je l. 1895. poskušalo razna krmska nadomestila (surogate), t. j. tvarina za ribjo pičo, katera bi glede uspeha in troškov najbolj ugajala.

Naravna krma se je pripravljala in porabljala tudi to leto, kar je dalo mnogo izkušenj. Ko je bil na Dunaju shod avstrijskih ribičev, je poročal odsekov predsednik o tem prometu, in visoko c. kr. kmetijsko ministerstvo je z ozirom na to podelilo za tri leta državno podporo, da odsek na znanstveni podlogi nadaljuje te poskuse. Za mikroskopična preiskavanja gosp. B. Knappitscha, c. kr. profesorja na tukajšnji c. kr. višji realki.

Odsek pa se ni omejil samo na to delovanje, marveč je tudi dajal strokovna pojasnila, nasvete in navodila, kajti leta 1895. so so ljudje zelo obračali nanj, ter je priredil tudi poučen tečaj za ribiče, ki je bil v ribarskem zavodu na Studencu.

(Dalje sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Kako zatirati predenico na deteljiščih. Mej najnadležniše zajedalke je vštovati predenico, katera postaja včasih deteljiščem v pravem pomenu besede pogubna. Zato pa iščejo kmetovalci že od nekaj izdatnih pripomočkov, da bi jo za vselej pregnali iz svojih deteljišč. Med drugimi sredstvi slišimo, da rabijo na Francoskem, pa tudi v Romanji na Italijanskem, naslednje: Na tista mesta, katera je premežila predenica, vsejejo v jeseni oves, koji požanjejo potem za pičo. Ovsena setev nekda zaduši predenica. Drugi natrošajo na mesta, katera je okužila predenica, novega pepela in pa zasipajo z 12 do 15 centim, lebelo plastjo zemlje. Toda to delo naj se raztegne nekoliko čez tisti mladež, kateri je predenica naredila deteljišči. Še drugod posnamejo površno plast zemlje 2 — 3 cm na debelo z lopato tako, da prerežejo deteljna stebela. Posneto plast z vsem, kar je na njej, zažgo na mestu ali odneso previdno kam drugam ter zasujejo mladež z novo neukuženo zemljo, iz katere pahne zopet mlada detelja. — Kdor se hoče prepričati, katero sredstvo je najbolje, naj poskuša: saj to ne stane mnogo.

Rahljanje zemlje po polivanju. Kadar moramo zaradi velike suše močno polivati, se zemlja jako skrči in treba jo je zrahljati. Rahljati se pa ne sme ali k večjemu sme jako rahlo, dokler se niso dobro vkoreninile mlade rastline.

Pri podstavnih osnutkih (tlorisih), pročeljih in prezih je vzeti merilo 1 : 100.

Za izredno izvedene stavbe se morajo predložiti tudi konstrukcijski črteži, in sicer radi večje natančnosti v večjem merilu.

Da se doseže jednoličnost v črtežih, je staro zidovje označiti s sivo, novo z rudečo, zidovje, ki ga je podreti, s svetlorumeno, staro lesovje z rujavo in novo s svetlorujavo barvo. Vsi črteži naj so popolnoma kotirani.

Podpis stavbinskega črteža.

§ 22. Vse črteže, ki se predlože s stavbinsko prošnjo, mora podpisati stavbinski graditelj, in kadar je kakšna druga oseba imenovana kot izdelovatelj, tudi ta, potem stavbinski prosilec ali njegov zakoniti pooblaščenec.

Ogled na lici mesta, privzetje stavbinskih udeležencev in izvedencev (krajna komisija).

§ 23. Da se poizvedo krajne razmere, je pred podelitvijo stavbinskega dovolila najkasneje v 14 dneh ploženi prošnji izvršiti ogled v navzočnosti stavbinskega gospodarja ali njegovega pooblaščenca in stavbinskega graditelja.

Predno se razpiše stavbinska komisija, mora stavbinsko oblastvo presoditi stavbinski črtež v stavbinsko-tehničnem, stavbinsko-policijskem in zdravstvenem oziru. Kadar se zoper njega ne pokažejo nobeni bistveni pomisleki, tedaj je razpisati stavbinsko komisijo, v drugem slučaju pa je stavbinski črtež vrniti stavbinskemu prosilcu, da odpravi nepravilike. Nebistvene nedostatke je poravnati pri stavbinski komisiji.

K stavbinski komisiji mora stavbinsko oblastvo privzeti po jeden tehnični in jeden zdravniški uradni organ kot izvedenca, potem členu občinskega sveta, dalje takrat, kadar gre za novo stavbo ali za stavbinsko premembo, ki se dotika koristi sosedov ali sosesstnikov, omenjene udeležence. Če bi se povabilo kakemu udeležencu v lastne roke uročiti ne moglo, se uročitev vrši pravoveljavno v roke oskrbnika ali nadzornika dotičnega posestva.

Stavbe med varstvenim ozemljem pri eraričnih skladiščih za smodnik in strelivo.

§ 24. Pri vseh stavbah med predpisanim varstvenim ozemljem pri eraričnih skladiščih za smodnik in strelivo so merodajna v tem oziru obstoječa pravila in stavbinski gospodar mora predložiti črteže v trojnem izdanju.

O vseh stavbinskih komisijah, ki se vrše povodom takšnih stavb, je obvestiti pristojno vojaško oblastvo.

Šele po doseženi pritrditvi vojaškega oblastva se sme na podstavi političnega stavbinskega dovolila začeti stavba.

Stavbe na železniških zemljiščih in ob železnicah.

§ 25. Pri stavbah na železniških zemljiščih, potem v bližini železnic, ki že obstoje ali se šele delajo, oziroma v njih požarnem ozemlju, je paziti na predpise o tem obstoječe. Zlasti je v stavbinskih črtežih, ki se predlože

v treh istorisih, za stavbe v požarnem ozemlju železniškem počititi lego nameravane stavbe proti železnici in razmerje železniškega nivela proti višini poslopja, ki se misli zidati.

(Dalje sledi.)

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

(Dalje.)

O računskem sklepu koncem leta 1895. poroča odbornik Lenarčič. Iz tega poročila povzamemo te-le številke: Udnine je bilo plačane 3397 gld. 80 kr., „Kmetovalec“ je donasal dohodka 1405 gld. 5 kr., stal je pa 4124 gl. 53 kr. Vzorni dvorec je dal dohodkov 4152 gl. 58 kr., troškov je pa bilo pri tem dvorcu 5264 gld. 56 kr., to pa radi tega, ker se je nakupilo mnogo živine, orodja itd.

Podkovska šola ima dohodkov 1836 gld. 8 kr., stroškov pa 2003 gld. 75 kr., in to radi lanskega potresa, ker je bilo treba marsikaj popraviti. Vseh dohodkov je imela kmetijska družba 60.901 gld. 2 kr., vseh troškov 55.845 gl. 98 kr., torej prometa 116.747 gl.

Proračun za leto 1897. kaže skupnih dohodkov 14.100 gld. in skupnih troškov 13.840 gld. Najvišji so proračunjeni dohodki drevesnice, namreč na 4700 gld., toliko so tudi proračunjeni troški za potrebščine drevesnice.

Potem je bila volitev družbenega podpredsednika. Oddalo se je 112 listkov, izvoljen je bil Josip Seunig s 112 glasovi.

Za odbornike so bili izvoljeni Vencel Goll, c. kr. gozdarski nadsvetnik s 118 glasovi; Josip Lenarčič, deželni poslanec s 114, Oton Detela, deželni glavar s 110, Franc Witschl, dež. nadinžener s 101, Janko Žirovnik, nadučitelj v Št. Vidu s 101, grof Barbo z 79, Artur Folačkovski, c. kr. okr. živinozdravnik z 70, dr. Maks pl. Wurzbach, advokat z 60 glasovi.

Kot računski preglednik sta bila za triletno dobo z vsklikom zopet izvoljena Karol Žagar, deželni blagajnik in Fran Triller, dež. rač. oficijal.

Občni zbor je potrdil na predlog glavnega odbora nove kmetijske podružnice na Brezovici, Dobrovi, v Erzelju, v Križu pri Tržiču, na Premu, v Toplicah in v Vodica.

Glavni odbor predlaga: Občni zbor naj pooblasti glavni odbor, da sme prodati družbeni poskusni vrt, ako se ponudi primerna kupnina, in kupiti v obližji Ljubljane primeren prostor za drevesnico. Na sedanjem poskusnem vrtu se vzgojuje drevje že čez 80 let. Zemlja je torej opešala. Vrt tudi ne zadostuje zahtevam udov. Glavni odbor je moral v bližini vzeti zemljišče v zakup, da zamore vzgojiti zadostno število drevesc. To zemljišče se pa lahko vsak dan kot jako primeren stavbeni prostor proda in družba bi ne mogla vzgojevati sadnega drevja v tej meri, kakor dosedaj. Ako bi se pa kupilo zadosti

veliko zemljišče, bi se sadjarstvo še bolj pospeševati zamoglo. Sedanji poskusni vrt bi bil jako primeren stavbeni prostor.

Inžener Pour meni, da bi bilo primerno za drevesnico v najem vzeto posestvo na Viču.

Tajnik Pirc odgovarja, da na Viču ni zemlja primerna za drevesnico, ker je težka in ilovnata. Dvorec je pa tudi le za nekaj let v zakupu. Drevesnica pa mora vendar biti nekaj trajnega, ker se mora drevje več let vzgojevati.

Vikar Hladnik vpraša, kaj bode s kegljiščem, katerega imajo bogoslovci v razvedrilo in zabavo na poskusnem vrtu kmetijske družbe? Potem pa stavi resolucijo:

Glavni odbor naj ima, ko bode iskal primerne zemljišča za novo drevesnico, pred očmi, da bi se kedaj na dotičnem kraju ustanovila zimska kmetijska šola. Zimske kmetijske šole so na Nemškem in po nekaterih krajih na Avstrijskem. Zimske kmetijske šole so jako primerne za navadnega kmeta, ki ne more po leti pogrešati sina pri delu. Sedaj gredo na kmetijske šole večinoma taki, ki iščejo službe kot oskrbniki. Na domu jih le malo ostane. V zimskih kmetijskih šolah bi se pa kmečki sinovi učili samo po zimi sadjarstva, mlekarstva in drugih važnejših predmetov. Ker bi gotovo prišlo mnogo kmečkih sinov v tako šolo, bi se umno kmetovanje kmalu pospešilo. (Dalje sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Rumunsko kmetijstvo. V Rumuniji je zemlja posebno dobra, rodovitnost nenavadno velika. Rumunska pšenica je težka Hektoliter tehta čez 80 kilo. Ravno tako dobra je rž. Boljše vrste turšice pridelujejo veleposestniki. Ječmen se prideluje več rst in se le redko kaka vrsta čista prideluje. Navadno se prideluje več vrst. Ogrščica je dobna, a ima v sebi dosti olja. Glavni pridelek v deželi sta turšica in pšenica, katerih se veliko izvozi. Turšica je tudi najvažnejše domačo živilo. Posestva največ obdelujejo grški, armenski in židovski najemniki. Najemnine plačuje se za falč (1.41 hektara) 15 do 16 frankov za večja posestva. Za posamične parcele se zahteva še več zakupnine. Bolgari prihajajo kot vrtnarji v deželo. Plačujejo včasih celo 250 frankov za falč najemnine. Naselijo se pa le, kjer je dosti vode, da se pridelovanje zelenjave izplača. Najprej postavijo jako priprosta kolesa in zjemalne stroje ter napravijo namakalno mrežo po vsem zemljišču. Prideluje vrtno zelenjavo, ki se dobro proda. Krompirja se v Rumuniji malo prideluje. Kmetijska poslopja so pa v Rumuniji le malo vredna.

Poučni in zabavni del.

Krištof Kolumb.

(Zgodovinski roman. Ruski spisal E Šreknik.)

(Dalje.)

Drugo poglavje.

Morske hijene.

Neprestano razbivajo se valovi ob strmo obrežje Portugaljsko. Sedaj se lepo igrajoč zbirajo počasi v gibljive temnomodre hribčke, sedaj besneč pod pritiskom vetra z vso ljutostjo se vzdigujejo v gore,

pene se s silo udarjajo ob kamnite stene Sierre-Centre in se po malem razbijajo ob trde skale.

Brez pomoči dan v oblast morja z njega viharji in vetrovi je mornar ob bregovih Portugalske v veliki nevarnosti; brezštevilne klečeti, nasipine in podvodne skale prete mu s pogubo v bližini pristanišča. Posebno ta čas, v katerem se vrši naš roman, ko še niso imeli svetilnih stolpov, ki vodijo mornarje s svojo rešilno svetlobo, se je razbilo na stotine ladij ob bregovih Portugalske.

Kakor so tudi strašni bili viharji, kakor so bile pogubne klečeti in podmorske skale, še strašnejše so pa bile za mornarje XV. stoletja morske hijene. Zapajoč v svojo srečo, je mornar te dobe premagoval vse težave, da je naposled padel v oblast teh strašnih ljudij, zažigajočih ognje na bregu, da privabijo ladijo na kraj, kjer se je razbila. S sekirami v rokah so z roparskim veseljem šli z brega za topečo se ladijo, čakajoč trenutja, da so pali na plen.

Višave Estramadure kažejo na vsakem koraku velike razlike. Tu so rodovitne doline, obrobjene z lesom poraščenimi gorami, tu zopet daleč nerodoviten svet. Ker prebivalstvo nerodovitnih krajev ne prideluje toliko, da bi se moglo preživeti, hodijo k morju, love ribe, da se prežive. Njih predniki XV. stoletja so se bavili tudi z ropanjem. Vzeli so, kar so dobili. Njim je bilo najljubše oblačno nebo, razgrajanje viharja in ljuto premetavanje valov, tedaj so se veselja blesketale oči morskih hijen, kajti pričakovale so lahkega plena.

Bilo je koncem oktobra 1471. l. Veter je nekaj dni vlekel z zapada, ko je solnce zašlo, je silnejši postajal, in z vso silo pretresoval okna in duri polrazrušenih ribskih koč v vasi, ki je ležala o vznožju nosa La Roka, najzapadnejšega konca Sierre-Centre. Vasica je imela dvanajst hiš neredno razmetanih po morskem bregu. V sredi mej njimi je stala hiša, ki se je po svoji velikosti in po trdnjavi razlikovala od drugih. V njenih vratih sta stala dva človeka v ribiški obleki. Starši, postaven in krepak mož je bil obrnen k morju in zakrival oči z roko pred žarki zahajajočega solnca; upiral je oči v temne oblake, ki so zakrivali deloma nebo. Najbrž je našel kaka vesela znamenja, kajti obrnil se je k svojim tovarišem z veselim smehljajem:

— Oblaki kmalu zakrijejo nebo in imeli bomo lepo noč.

— Tako misliš, Matevž, da . . .

— Verjami mi, Ivan. Severni zapadnik prinese močen vihar, ki bode metal ladije naravnost k nam na breg.

— Prav imaš, Matevžu pritrdil je mlajši — ropanje je že blizu.

Starši je molče prikimal z glavo.

— Kdaj se odpravimo na breg, — vprašal je mlajši po kratkem molčanju.

stavbinskim dovolilom okrivljeni, tedaj jim je odprt rekurz. (§ 112.)

Stavbinsko dovolilo stavb za industrijalne ali obrtne namene.

§ 28. Pri stavbah v industrijalne ali obrtne namene, katere zahtevajo napravo kurišč, parnih strojev ali drugih motorjev, dalje pri takšnih stavbah, ki bi mogle z zdravju kvarnimi vplivi, z varnosti pretečim obratovanjem, z neprijetnim duhom ali z nenavadnim hrumom soseščini biti nevarne ali bi jo mogle nadlegovati — pri katerih je po predpisu obrtnega reda treba odobrila obratne naprave — se mora stavbinska komisija, kolikor je možno, združiti z obratno razpravo.

V nobenem slučaju pa se ne sme dovolilo za takšno stavbo dati poprej, predno se ni dopustnost obratne naprave po obrtnem redu pravomočno izrekla.

Javni oziri v občeh.

§ 29. V občeh je dovolilo za zidanje novih stanovanj odredi tam, kjer stavišču preti velika nevarnost vode, usadi, kameniti plazovi ali druge nevarnosti, ali kjer samotna lega, oziri na varnost proti ognju, na zdravstvo in druge javne stvari zoper to obujajo utemeljene pomisleke. Okolica pokopališč se ne sme zazidati in v mestnem uravnavnem in razširjavnem črtežu je določiti stavbinsko mejo.

Prepoved zidati brez dovolila.

§ 30. Dokler stavbinsko dovolilo ne stopi v pravno moč, se s stavbo ne sme pričeti.

Kadar se je dalo dovolilo proti reverzu, ki ga je zemlje-knjižno zavarovati, tedaj se sme stavba začeti šele potem, ko se je dovoljujočemu oblastvu podalo dokazilo, da je dotični reverz vpisan v zemljiško knjigo.

Odstop od odobrenega stavbinskega črteža.

§ 31. Od odobrenega stavbinskega črteža se sme brez poprej izprošenega dovolila pristojnega oblastva odstopiti samo v tem slučaju, kadar se odstopi tičejo takšnih prememb, za katere tudi pri že obstoječih poslopih po § 18. ni treba nobenega dovolila. Pa tudi v tem slučaju mora se dati naznanilo stavbinskemu oblastvu.

Doba veljavnosti stavbinskega dovolila.

§ 32. Stavbinsko dovolilo izgubi svojo moč, če se v dveh letih, računjenih od dneva vročitve stavbinskemu prosilcu, ne prične s stavbo ali se ni izprosilo podaljšanje.

Tretji oddelek.

O stavbinsko-policijskih in stavbinsko-tehničnih predpisih, ozirajočih se na stavbo samo.

Izvrševanje stavb po osebah za to upravičenih. Naznanilo njih premembe.

§ 33. Stavbinski gospodarji se smejo pri svojih stavbah kot stavbinskih graditeljev posluževati samo za to upravičenih oseb, ter so dolžni vsako premembo o izboru stavbinskega graditelja naznaniti stavbinskemu oblastvu.

Odgovornost stavbinskega graditelja.

§ 34. Stavbinski graditelj (§ 33.) je do cela odgovoren za varnost oseb, pri stavbi delujočih, za uporabo dobrega in trpežnega gradiva, kakor tudi za zanesljivo strokovnjaško izvršitev stavbe.

S tem pa ni izključena odgovornost drugih pri stavbi udeleženih oseb, v kolikor jih zadeva krivda.

Stavbinski pregled.

§ 35. Pri vseh stavbah mora stavbinsko oblastvo v navzočnosti stavbinskega graditelja ali njegovega namestnika stavbo popregledati (izvršiti ogled surove stavbe), in sicer:

1.) Pregledati stavišče pred začetkom zidarskih del pri polaganju temelja nosečega konstrukcijske dele;

2.) pregledati kanalizacijo ali greznice, in sicer predno se kanali zasujejo;

3.) pregledati, če so lesene strešne konstrukcije osamljene proti skupini dimnikov ali proti posameznim dimnikom za večja kurišča, nego so navadna kuhinjska, in sicer predno se zazidajo blazine; istočasno je pregledati, če so vezi v vseh nadstropjih črtežu primerno narejene;

4.) pregledati izdelano konstrukcijo po izgotovljeni strehe in predno se zakrije konstrukcija (s tem, da se z ometom zamaže, zasuje ali zapaži).

Kadar nastane potreba tacega stavbinskega pregleda, tedaj imajo o tem graditelj pravočasno obvestiti stavbinsko oblastvo. Pregled se ima na to vsaj v 24 urah vršiti. (Dalje sledi.)

Obrtniške raznoterosti.

Japonsko pivo. Še nedavno se je velika množina piva izvozila v Japan. Sedaj se je to uvažanje že skoro popolnoma ustavilo. Japonci so se sami navadili tako izvrstno variti pivo, da ga v velikih množinah izvažajo v Ameriko in na Kitajsko.

Nedeljski počitek v Trstu. Tržaški trgovci so sklenili, da bodo ob nedeljah imeli zaprte prodajalnice. Prvo nedeljo so zaprli vsi razen dveh, pa še ona dva so pripravili, da sta zopet zaprla.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

(Dalje.)

Tajnik Pirc izjavlja, da je kmetijska družba nekako pred 50 leti dovolila bogoslovcem na vrtu postaviti kegljišče. Ako se dobi primeren prostor v bližnji Ljubljane, gotovo ne bode branil glavni odbor, da se kegljišče preseli. Saj je v interesu kmetijstva, če zahajajo bogoslovci v drevesnico. Poduka v kmetijstvu ni v bogoslovji kakor nekaj. Ako pa opazujejo bogoslovci dela v drevesnici, hodijo za vrtnarjem, se ž njim razgovarjajo, utegnejo vendar dobiti veselje vsaj do sadjarstva. Kar se tiče zimske kmetijske šole se z resolucijo strinja, vendar kmetijska družba ima premalo glavnic in za sedajni poskusni

vrt se ne bode toliko skupilo, da bi se zamogla postaviti na novem zemljišči vsa potrebna poslopja.

Bolj pa kakor zimska kmetijska šola, bi bila potrebna kmetijska šola za deklice. Deklice iz boljših hiš naj bi se pod vodstvom šolskih sester učile zelenjarstva, mlekarstva, kuhanja, šivanja itd. Splošna je pritožba, da ima pri nas družina slabo hrano. Dobra gospodinja bi se pa naučila tudi najpriprostejša jedila ukusno prirediti; potem bi družine vedno ne godrnjale.

Predlog slavnega odbora radi prodaje drevesnice se na to sprejme. Osma točka dnevnega reda je bila: poročila in predlogi podružnic.

Kmetijska podružnica na Gorenjskem predlaga: Za lesice naj bi se postavil prepovedan lovski čas, zajce naj bi pa bilo dovoljeno vedno streljati. Tajnik Pirc pravi, da se lansko leto v deželnem zboru sklenjeni lovski zakon ni potrjen in bati se je, da tudi potrjen ne bode, ker ima nekatere majhne ugodnosti za kmetovalca. Kaj takega, kar predlaga begunjska podružnica, bi se še tem manj potrdilo. Naj se toraj preide o tem predlogu na dnevni red. Sprejeto.

Podružnica v Bohinju predlaga: Voznina od živinske soli naj bi se znižala. Tajnik Pirc pove, da je izvedel državni poslanec Povše, da namerava minister dajati živinsko sol prodajalcem v prodajo. Prodajati jo bodo smeli samo po določeni ceni. Zatoraj se tudi o tem predlogu preide na dnevni red.

Podružnica na Brezovici prosi, naj bi glavni odbor posredoval pri vodstvu južne železnice, da bi se zopet odprli oni prehodi in steze, katere so se uže nekdanje bile. Zastopnik podružnice pripoveduje, kako da južna železnica zapira prehode in posestniki morajo daleč okrog voziti, da pridejo do svojih njiv. S tem se posameznim zemljišče od doma jako oddalji. Veliko časa se zamudi. Tajnik Pirc je mnenja, da je to privatno pravna zadeva. Občina naj se obrne z utemeljeno prošnjo na okrajno glavarstvo, ki je dolžno potegniti se za korist kmetovalcev.

Podružnica Brezovica predlaga: Tisti delavci in posli, kateri so preživeli ves čas zunaj domačega kraja, naj bi ne imeli nobene pravice do rojstne občine.

Ker se bode uže tako letos sklepalo v drž. zboru o domovinskem zakonu in je upati, da dobe kmečke občine po novem zakonu mnogo olajšav, se pride tudi o tem predlogu na dnevni red.

Podružnica Čatež predlaga: Ker se je število udov kmetijske družbe v desetih letih povišalo od 696 na 3192, naj bi se pomnožilo tudi število odbornikov kmetijske družbe. Predlog utemeljuje zastopnik podružnice Pogačnik. Za vsak političen okraj naj bi se volil po jeden odbornik. Sleherni bi najbolj poznal razmere svojega političnega okraja in bi lahko zagovarjal potrebe svojega okraja pri sejah glavnega odbora. Določilo, da mora vsaj 6 odbornikov stanovati v Ljubljani, naj bi ostalo nespremenjeno, kajti k sedanjim 12 odbornikom bi se volil še po jeden odbornik za vsak političen okraj. Predsednik Murnik izjavi, da se o tem predlogu ne more sklepati,

ker ni bil po pravilih 14 dni pred obč. zborom predložen centralnemu odboru, ker pomenja ta predlog spremembo pravil; pač pa se lahko posvetuje o tem predlog.

Učitelj Šetina zastopnik Črnomaljske podružnice ni za predlog. Večje ko je število odbornikov, okornejše je poslovanje. Dr. Romih se pa strinja s predlogom podružnice Čatež. Dolenjska naj bi bila zastopana po svojih odbornikih v glavnem odboru, kajti Dolenjska potrebuje nujne pomoči.

Tajnik Pirc pove, da glavni odbor nič nima proti temu, ako se število odbornikov pomnoži, vendar se boji da oddaljeni odborniki ne hodili k sejam; prvo leto morebiti še, potem bi pa izstopili. Razmere po deželi so pa tudi sedanjemu odboru znane. Njemu kot potovalnemu učitelju so morebiti razmere po posameznih krajih bolj znane, kakor kacemu domačinu.

Sklene se, da se bode pri prihodnjem občnem zboru sklepalo o tem predlogu. (Dalje sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

»Najcenejša in najhitrejša obnovitev opustošenih vinogradov« je naslov knjižice, izišli ravnokar kakor ponatisek iz „Kmetovalca“ v založbi dežel. odbora krajskega. Knjižico je prav poljudno spisal deželni potovalni učitelj Frančišek Gombač v Ljubljani ter ji v pojasnilo dodal 28 slik. Knjižica se dobiva v pisarni c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani za 20 nvč. izvod z poštnino vred. Ker vinogradarstvo po naših krajih vsled trtne uši tako silno nasaduje, z veseljem pozdravljamo to knjižico, v kateri nas poučuje gospod pisatelj, kako z ameriškimi cepljenkami zopet lahko zasadimo vinograde, katerih nam potem ne uniči več trtna uš. Ves navod je pisan lepo pregledno, v oddelkih s svojimi naslovi. Na koncu knjižice je gospod pisatelj tudi opisal dve najhujše trtni bolesi, grozdno plesnobo in strupeno roso, ter je povedal, kako jih je treba braniti.

Žetva pšenice. Skušnje so pokazale, da je mnogo na tem ležeče, da se o pravem času žanje. Ne sme se čakati, da bi se pšenica na steblo popolnoma posušila, ker sicer precej zgubi na teži.

Poučni in zabavni del.

Krištof Kolumb.

(Zgodovinski roman. Ruski spisal E. Šreknik.)

Drugo poglavje.

Morske hijene.

(Dalje.)

Nazadnje, ki so sovražniki bili že prav blizu njega, je vzdignil svojo baklo in rekel v dovolj čisti portugaljščini, v kateri se je pa slišal tuji naglas, zakričal:

— Stojte, razbojniki! Še jeden korak, pa vsi poginete!

Roparji so se nehote ustavili; praznovorni strah je otrpnil njih ude. Samo Ivan je imel toliko poguma, da je zakričal:

— Ubil je Matevža... Koga še čakamo? Naprej...

Okna in vrata proti sosednemu zemljišču.

§ 38. V zidovih stoječih ob mejni črti proti sosedu se smejo v strnjenem stavbinskem sestavu okna in vrata napraviti samo s privolitvijo stavbinskega oblastva in z varnostnimi napravami, katero to, če se mu vidi potrebno, predpiše. S to privolitvijo se pa lastninska pravica sosedova glede eventualne stavbe ali drugačnega izvrševanja te pravice nikakor ne sme omejiti.

Število stanovanj.

§ 39. Število stanovanj ostane pridržano razsodku stavbinskega gospodarja. Isti sme v svojem stavbinskem projektu nasvetovati tudi manjša stanovanja, ki pa morajo obsezati vsaj sobo in kuhinjo. Pri novih hišah je vsikdar napraviti tudi primerno perilnico.

Kleti in drvarnice.

§ 40. Kleti je praviloma napraviti pod poslopjem ter jih brez izjeme oblokati. Kadar se kleti izjemoma sezidajo zunaj poslopja, se to ne sme nikdar zgoditi pod kakšnimi ulicami ali kakšnim javnim prostorom.

Drvarnice v hišnih kletih se smejo z zidovi, deskami in latami razdeliti in zapreti v pododdelke.

Drvarnice na dvorišči je napraviti iz zidovja, ki seza do njih strehe in to je proti ognju varno pokriti. Notranji prostor sme do podstrehe ostati odprt in se sme razdeliti kakor pri drvarnicah v kletih.

Kletne odprtine.

§ 41. Kletne odprtine se smejo zunaj poslopja v trotoarji napraviti samo s privolitvijo stavbinskega oblastva ter morajo biti zaprte s kamenitimi ploščami, železnimi mrežami ali debelim steklom. (Dalje sledi.)

Obrotnijske raznoterosti.

Hišna oprava z elastičnimi nogami. Da se pri premikanju hišne odprave ne poškodujejo parketna tla, naj se dene pod noge hišne odprave kos kavčuka. V noge se naredo luknje in vanje udela kavčuk tako, da še malo iz lesa gleda.

Telefon v Sahari. Več francoskih podjetnikov je sklenilo zvezati s telefonom razne zelenice v Sahari mej sabo in z Algierom. Tako stopi Sahara v zvezo s kulturnim svetom.

Kmetijstvo.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

(Dalje.)

Podružnica sv. Križ predlaga: Pri glavnem odboru naj se napravi odsek za razpečavanje sadja.

Zastopnik podružnice stotnik Kump kaže na sadno kupčijo na Štajarskem. Tamkaj je kupčija organizovana. Štajerci potegnejo po 6—7 gld. za kvintal. Tudi na Kranjskem je treba sadno kupčijo organizovati, da ne dobe večino dobička prekupci. Posamezne podružnice bi odseku poročale vsak teden, koliko sadja imajo posamezni sadjerejci za prodajo. Odsek naj bi pa stopil v zvezo z velikimi trgovci.

Tajnik Pirc poudarja, da na Štajarskem ni sadne kupčije organizovala kmetijska družba, ampak posebno sadjarsko društvo, kateremu je na čelu grof Attems. Sadna letina bode letos povsod jako dobra, zatoraj najbrže ne bode kupčija s sadjem posebno cvetoča. Da bi se storilo, kar je storiti mogoče, naj občni zbor pooblasti tajništvo kmetijske družbe, da inserira po domačih in tujih časnikih, da skuša dobiti naslove velikih trgovcev ter na ta način pospešuje sadno kupčijo. Sprejeto.

Podružnica Mokronog predlaga: Visoka vlada naj se naprosi, da napne vse sile, da se bi pokončali hrošči prihodnje leto, ki bode tako imenovano hroščevo leto. Baron Berg, ki priporoča ta predlog, pove, da je skušal uže na razne načine hroščeve lećinke pokončevati. Poskusil je tudi z nekim bacilom, kakor je priporočal neki kmetijski list, toda bilo je zaman.

Učitelj Šetina poduarja, kako hrošči tudi vinogradom delajo silno škodo. Naj bi se toraj pokončevanje hroščev vršilo vstrajno in splošno.

Predlog se odobri:

Podružnica Mokronog predlaga: Visoka c. kr. vlada se naprosi, da odločno postopa proti prašičji kugi.

Grof Barbo pojasnuje, kako se je prašičja kuga zanesla na Kranjsko. Okrajna glavarstva so bila premalo skrbna. Čas za opazovanje je bil prekratek. Gonjačem odvzeti prašiči so se prodajali in tako je prišla kuga v deželo.

Vitez Langer stavi še dopolnujoči predlog. V občinah, kjer je kuga samo po nekaterih hlevih, naj se kuga lokalizira, da ne bode razširila tudi na sosedne hleve.

Deželni živinozdravnik Wagner zagovarja postopanje vlade in zavračuje vso krivdo na kmetovalce. Župani so izdajali živinske potne liste domačim kmetovalcem, kateri so po noči dobili čez mejo hrvaške prašiče. In ti so jih dalje prodajali kot svoje. Vlada je prosila za vojaško stražo, toda taka straža ni bila dovoljena. Občinska straža se ni skazala zanesljiva.

Drž. posl. Povše: Ako je bil kateri predlog na mestu, je gotovo na mestu predlog mokronoške podružnice. — Prašičja kuga je neozdravljiva. — Od 100 napadenih jih navadno 100 pogine.

Na poslanca Višnikarja so se obrnili nekateri posestniki s prošnjo, naj bi se tako strogo ne postopalo pri dovolitvi prehoda prašičev čez mejo. Višnikar je šel k ministerstvu, toda dotični uradnik je naravnost povedal, da o polajšavah ni niti govoriti. Postopati se mora z vso strogostjo, da se odvrne od dežele velika nesreča.

Učitelj Šetina vpraša, kako naj se pa zabrani preteča revščina na Dolenjskem. Prašičja reja je Dolenjcem precej donašala. Mlade prašičke so Dolenjci dobili iz Hrvaškega. Letos pa prašiče dobiti niso mogli. Prišla bode jesen in ne bode kaj prodati. Kmetijska družba naj bi preskrbela potrebnih prašičkov zlasti za Dolenjsko.

Babnik iz ljubljanske okolice pravi, da večkrat prašiče, ki so poginili, kar v Ljubljano vržejo. Tem

potom se bode lahko tudi v ljubljanskem okraju prašičja kuga razširila. To naj se torej strogo prepove.

Goriany pravi, da je kaznen za prestopke proti naredbam višjih oblastnij prenizka. — Neki kupec, ki je več sto prašičev spravil čez mejo je bil kaznovan s 40 gl. Je li potem čudno, če se prašičja kuga ne more zatreti.

Deželni živinozdravnik Wagner obljubuje, da bode vlada strogo postopala in zlasti kontumacijski čas podaljšala. Merodajni krogi pa naj podučujejo ljudstvo, da bode spolnovalo natančneje postavna določila.

Tajnik Pirc obžaluje, da je izgubila naša dežela precejšen dohodek, ker imamo prašičjo kugo. Prodalo se je iz dežele prašičev vsako leto za več ko 1 milijon gl. Da se je kuga zanesla v deželo, so krivi kmetovalci sami. Ljudje mislijo, da so vse naredbe vlade same sitnosti. Celo v dveh časopisih sta dopisnika postopanje vlade obsojala in hujskala proti njenim naredbam. Ako ljudstvo prav nič storiti noče, da bi se ubranilo nesreče in vsa postavna določila sovraži, potem se ni čuditi, če je prišla kuga v deželo.

Predlog mokronoške podružnice se na to vprejme.

(Konec sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Proti muham. Muhe po letu grozno grizejo konje, posebno, če je kje konj kaj odrgnen. Muhe se odženo, ako se v pol litra vode ulije kakih 20 gramov karbolne kisline in se s tem živalim obmijejo odrgnena in razpikana mesta.

Krmljenje konj s koruzo. Vselej naj se preide polagoma od ovsenega na koruzno krmljenje. Koruza naj se, predno se pokrmi, 24 ur v vodi namaka, ali se pa da konjem poprej vode piti, predno se jim da koruze. Največ koruze se jim da zvečer. Sveža koruza se ne sme dajati konjem. 1 del koruze tečneje zaleže, kakor 6 delov ovsa.

Kako uporne vole ali krave dalje spraviti. Uporne vole ali krave dalje spraviti je velika težava. Tepenje nič ne pomaga. Marsikako govedo se da rajši ubiti nego bi ustalo. Dobro je govedu dati prsti ali tobaka v nos. Govedo začne kihati in pri tem vstane.

Poučni in zabavni del.

Krištof Kolumb.

(Zgodovinski roman. Ruski spisal E. Šreknik.)

(Dalje.)

Četrto poglavje.

Pred junto (zborom).

Na visokem holmu, ki strmo pada proti morju, ponosno stoji Penja di Cintra, priljubljeno letno bivališče portugalskih kraljev. Fantastično kot stara nemška balada, domišljeno kot arabske pripovedke je sezidano to poslopje, s katerim je združeno toliko znamenitih zgodovinskih spominov. Že zračna arhitektura priča, da je mavriški stavbar zgradil to čarobno poslopje in je Janez II., ki se zmatra za osnovevalca Penje, le predelal stari dvorec maverskih sulvanov zunaj mesta. Prekrasni vrtovi, pravi Armidini

vtrovi, ki ga obdajajo, dajo mu še večjo mičnost. Naposled pa lepa lega dovršuje krasoto te stavbe vzhodnega uma. Na zapadu se pred okni grada razprostira brezmejna površina Atlantskega morja, na severu je valeče hribovje pasa Estramadure, na jugu se vzdigujejo pa mični vrhovi Sierre Cintre in na vzhodu leži 28 ur oddaljena hrupna Lizbona.

Umljivo je, da so portugalski vladarji v začetku pomladi hiteli ostaviti prašno mesto in se podali v grad zunaj mesta. Tako je storil tudi kralj Janez II. drugo leto potem, ko je prišel veliki Genučan v Lizbono. Pomlad še ni bila nikakor prav nastopila, že je kralj z vsem dvorom se preselil v Penjo di Cintro. Tu sem so morali prihajati prositelji, tu se je zbrala junta, vrhovni zbor portugalski

Nekega majskega dne je v salonih bilo jako živo. Prositelji in dvorniki hodili so semtertja in vsak je imel svoje skrbi. Vsak je nezaupno gledal soseda in si mislil, če ne bode poleg njega stoječ prositelj nasprotnik, ki mu zagradi pot, ali ga pa pusti na strani.

Umljivo je, da so se pri tacih razmerah pogledi vseh obrnili na visoko postavo prišedšega Krištofa Kolumba. Drug drugemn so tiho pripovedovali, kaj vedo in sodijo o Kolumbu. Le malo se mu jih je približalo, ko se je ponosno usel v kot kraljevega salona, večina mu je obrnila hrbet in se mu neprijazno posmehovala.

— Poznate li dobro tega gospoda? — rekel je neki prositelj sosedu.

— Kdo pa ne pozna Krištofa Kolumba v vsej Lizboni? — rekel je drugi.

— Hoče nam pokazati najbližjo pot v Indijo — rekel je tretji.

— Napolniti hoče svojo prazno mošnjo s portugalskimi cekini! Ha! ha! ha!

— Slepar je, ki hoče ljudi spraviti v pogubo — rekel je prvi.

— Tega ne rečem, — pravi drugi — njegovi zemljevidi suhe zemlje in morja, so jako umetno narisani, če tudi se jako odločujejo od starih, in so obrnili nase pozornost učenjakov.

— Zemljevidov najbrž ni risal on, ampak njegov brat Jernej, kateri se vedno suče po ribiških naselbinah in meša glave lepim deklicam.

— Mogoče — odgovoril je tovariš, a tudi Kolumb sam je jako spreten in izveden v svoji stvari. Nedavno sem ogledoval njegove narisane zemljevide, in od tega časa mi je simpatičen.

— Če je tako izveden, kakor govorite, si je pač že pridobil lepo premoženje?

— Nikakor ne. Prej je ubog nego bogat — odgovoril je zagovarjalec. — Kakor sem slišal, je nedavno se celo zadolžiti moral. Ne obupa pa vendar ne, če tudi ga je nedavno zadela huda zguba — umrla mu je soproga, katero je tako goreče ljubil.

Zbornični predsednik otvori sejo in pripomni, da sta zbornična svetnika Vaso Petričič in Filip Spančič svojo odsotnost opravičila z boleznijo, zbornični svetniki Ivan Dogan, Robert Drasch, Franc Kollmann, Franc Omersa in Karol Pollak pa z neodložljivimi opravki.

Overovateljema zapisnika današnje seje se imenujeta zbornična svetnika Janko Kersnika in Karol Luckmann.

I. Zapisnik zadnje seje se odobri.

II. Zbornični predsednik naznani, da je zbornično predsedstvo, ko je dne 19. maja t. l. preminol Nj. c. in kr. visokost presvitli gosp. nadvojvoda Karl Ludovik, prosilo c. kr. deželno predsedstvo, da naj sporoči Nj. c. in kr. apostolskemu Veličanstvu in Nj. c. in kr. visokosti presvitli gospej nadvojvodinji Mariji Tereziji najglobokeje sočutje in najiskreneje sožalje zbornice povodom velike nenadomestne izgube, ki je zadela Nj. c. in kr. apostolsko Veličanstvo in Najvišjo cesarsko hišo. Nj. c. in kr. visokost presvitlo gospo nadvojvodinjo Marijo Terezijo in vse prebivalstvo s smrtjo visokega pokojnika, pokrovitelja c. kr. avstrijskega trgovinskega muzeja, pokroviteljevega namestnika družbe Rudečega križa, ki je bil vedno velik pospeševatelj umetnostij in znanostij, industrije, trgovine in obrta ter človekoljubnih in dobrodelnih zavodov.

Na to došla sta od c. kr. deželnega predsedstva nastopna dopisa: „Nj. c. in kr. apostolsko Veličanstvo je na Najvišje znanje sporočeno sožalno izjavo povodom bridkega žalostnega dogodka v Najvišji rodbini z najiskrenejo zahvalo najmilostneje sprejeti blagovolilo“. — Nj. c. in kr. visokost presvitla gospa nadvojvodinja Marija Terezija je blagovolila izraz sožalja povodom smrti Svojega gospoda soproga ginjenega srca na znanje vzeti in mi je po Svoji višji dvornici grofici Schönfeld naročila, da častitemu predsedstvu sporočim Njeno najiskrenejšo zahvalo“.

Zbornica vzame ta naznanila stoje na znanje.

Zbornični predsednik nadalje naznani, da je vdova prerano umrlega obratnega ravnatelja Teodora pl. Scala, gospa Mina pl. Scala, izrekla zbornici zahvalo za sočutje ob bridkem udarcu, ki jo je zadel in za priznanje, katero je zbornica izrazila pokojniku za zasluge za deželo Kranjsko

Konečno naznani zbornični predsednik nastopno pismo novega c. kr. obratnega ravnatelja c. kr. drž. železnic gosp. Ludovika Proskeja v Beljaku: „Od. Ni. prevzvišenosti gospoda c. kr. železniškega ministra z ukazom z dne 1. maja 1896, št. 717/ž. m., imenovan predstojnikom c. kr. železniškega obratnega ravnateljstva v Beljaku, usojam se uljudno sporočiti, da sem z današnjim dnem nastopil službo in se usojam izraziti zagotovilo, da bom o vseh na me stavljenih željah najnatančneje in najblagohotneje razpravljaj“. Zbornično predsedstvo je primerno odgovorilo na to pismo in pristavilo zagotovilo, da bo zbornica zmirom na to gledala, da bo gosp. c. kr. obratnega ravnatelja po svojih najboljših močeh podpirala, in kadar bo na tem, da se bo v kaki zadevi obrnil na njo.

Zbornica je vzela ta naznanila na znanje.

(Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Dober jesih se napravi, če se vzame liter vode, liter vina ali pa jabolčnika in skupaj zmeša ter 90 g svežega kruha notri vrže in postavi na kak gorek kraj kacih osem dnij. Potem se precedi jesih skozi robec v kako posodo.

Direktno zalaganje vojske so zahtevali mali obrtniki in se sedaj že tudi zares uvaja. Za letošnje leto je vojaška uprava od malih obrtnikov prevzela raznih predmetov za 367.500 gld. Oglasilo se je mnogo ponudnikov, a so jih nad 7000 zavrnilo, ker sami obrta ne izvršujejo. Posebno zelo se udeležuje tega zalaganja Galicija, posebno malo pa Gorenja Avstrija. Lani je bilo z Gorenjega Avstrijskega poslanih šest čevljev, pa še tisti so se zavrnilo.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

(Konec.)

Kmetijska podružnica novomeška želi, da bi se tatvine po vinogradih strožje kaznovale.

Tajnik Pirc pojasni, da morajo skrbeti občine za varnost poljščine.

Ista podružnica predlaga: Poselski red naj se sedanjim razmeram primerno preuredi.

Tajnik Pirc pravi, da se vedno in vedno ponavlja zahteva po preuredbi poselskega reda. Vendar ko bi vprašali zastopnika novomeške podružnice, kako in v čem naj se poselski red preuredi, bi nam težko vedel odgovoriti. Podružnica novomeška naj torej prav temeljito pretresa to vprašanje ter naj za prihodnji občni zbor konkretne predloge stavi.

Podružnica planinska želi, da bi se zatiranje hroščev splošno in strogo vršilo.

Stotnik Kump stavi resolucijo: „Zatiranje krtov naj se popolnoma zabrani“. Obvelja.

Kmetijska podružnica poljanska Dolina stavi predlog: „Lovski zakon naj se vsaj toliko popravi, da bode na svojem zemljišču smel vsak streljati“.

Ker niti lansko leto sklenjeni zakon še ni potrjen, se preide o tem predlogu na dnevni red.

Ista podružnica predlaga: Na merodajnem mestu naj bi se vplivalo na to, da bi se za Poljansko dolino nastanil živinozdravnik ali da bi vsaj živinozdravnik hodil vsak teden v Poljane. Vsprejeto.

Podružnica črnomaljska predlaga: Voznina za umetna gnojila naj bi se znižala.

Tajnik Pirc pojasni, da so železnična ravnateljstva že tako sklenila znižati voznino za umetna gnojila, ako se le 5000 kg gnojila skupaj naroči.

Vipavska podružnica predlaga:

„Ker je umnemu vinorejcu treba vedeti, katera zemlja je za to, katera za ono vrsto trte primerna, naj bi se trtorejcem zemlja brezplačno analizovala“.

Vodja Povše pove, da misli ministerstvo poslati na nekatere kraje priprave, s katerimi bode možno umnejšim kmetovalcem zemljo analizovati.

Krška podružnica želi, da bi se prošnje za brezobrestno posojilo hitreje reševale. Posojilo naj bi se dalo, še predno se vinograd zasadi.

Dr. Romih, ki ta predlog priporoča, pravi, da se potrebuje za novo zasaditev jednega hektara 1000 gld.

Vseh vinogradov na Kranjskem je pa blizu 11.000 ha. Ako bode dežela dajala na leto samo 20.000 gld. brezobrestnega posojila, se naši vinogradi niti v 500 letih ne bodo prenovili.

Naj bi preskrbele zadostna glavnica. Škoda po trtni uši je večja, kakor škoda po potresu. Za Ljubljano se je izposlovalo dvakratno zdatno posojilo, naj se tudi skrbi nekoliko za uničeno vinogradstvo.

Vodja Povše pravi, da ni mogoče, da bi dežela dajala višji prispevek, ker so davki že tako previsoki. Pač pa je minister obljubil, da bode dal za obnovljenje vinogradov na Kranjskem 100.000 gld., ako dežela dovoli jednak prispevek. To pa bode mogoče samo, ako se ustanovi investicijski zaklad s pomočjo posojila. Na to bode moral deželni zbor delovati.

Krška podružnice predlaga, naj bi se v šoli odraščeni otroci učili cepljenja trt. Dr. Romih podpira predlog.

Učitelj Šetina je mnenja, da se z otroci nič ne da doseči. Jedna ženska, ki se cepljenja dobro nauči, bode storila več, kakor celo krdelo otrok.

Potni učitelj Gombač zopet priporoča predlog krške podružnice.

K sklepu, ko je večina zborovalcev radi pozne ure že odšla, govori inženir Pour korist o komasmije (ali zloženja zemljišč. K sklepu obširnega in poučnega govora predlaga: Slavni občni zbor naj sklene:

Centralni odbor naj odpošlje peticijo na ministerstvo, da bi predložilo načrt zakona o zloženju zemljišč od l. 1883 dež. zboru na Kranjskem v obravnavo. Drugo peticijo naj odpošlje centralni odbor deželnemu odboru, da bi zbiral potrebna gradivo za ta zakon.

O predlogih se ni moglo glasovati, ker občni zbor ni bil več sklepčen.

Predsednik Murnik zaključi na to zborovanje ob 1/4 2. popoludne.

Kmetijske raznoterosti.

Poletno gnojenje sadnim drevesom je posebno važno, ker vpliva na njega rodovitnost. Najbolje je, če se gnoji v juliju. Tedaj začno drevesa za drugo leto delati sadne popke. Pomladno in jesensko gnojenje ne koristi toliko rodovitnosti, kolikor pa lepemu razvoju drevja samega.

Kopanje konj je velike važnosti, a vendar je treba pri tem previdnosti. Kadar se je konj ravno najedel, ali kadar je vroč, ga ne smemo voditi v vodo. Kopati je konja 5 do 10 minut. Če se konj začne tresti, se mora takoj peljati iz vode. Za kopanje so najboljše plitve reke in potoki.

Poučni in zabavni del.

Krištof Kolumb.

(Zgodovinski roman. Ruski spisal E. Šreknik.)

Četrto poglavje.

Pred junto (zborom).

(Dalje.)

— Po vaših besedah gospod Begajm — rekel je prelat — je Genučanov zemljepis tako popolen,

da se boljega ni želeti... Toda treba je vedeti, če res Azija tako daleč seže proti vzhodu, kakor se trdi, če je res zemlja ravno tako velika, če to niso morda le domišljije?

— Meni se ravno tako zdi — je opomnil zamišljen kralj, — Načrt, katerega predlaga Genučan — jadrati naravnost proti zapadu do bregov Indije, je res prekrasen in zapeljiv, posebno če se sodi po tem, kako se opisujejo bogastva in zakladi otoka Cipango, a vprašanje je, če to ne bode naposled samo ponovljenje misije k etijopskemu vladarju duhovniku Janezu?

— Kralj je pogledal zagovornika Kolumbovega Hoze Hudia, kakor bi ga pozivljajal na odgovor.

— Prosim, oprostite, veličanstvo, odgovoril je ta, — Kolumbov načrt se nikoli ne sme staviti v jedno vrsto s sanjarijami o Janezu. Kolumb se opira na samo znanstvene stvari, katere je sam preiskal in se opira na proučevanje znanih učenjakov.

Kralj se je zamislil in molčal nekaj minut, potem pa spregovoril:

— Gospoda, jaz mislim, da je naše vprašanje že dovolj pretreseno v mejah mogočnosti, in zatorej zaključujem razpravo. Vaši nazori in pojasnila glede Genučanovih načrtov so me do najvišje mere zanimali in ne bil bi proti temu, da se izvrše ti načrti, a Kolumb zahteva take naslove in nagrade v slučaju uspeha, da on hoče Kataj narediti za deželo, namenjeno za potrebo Kolumbove rodbine. Njegove zahteve so tako velike, da se ne smemo prehiteti, posebno ker popustimo dosedanji pot odkritij, ako se izrečemo za njegovo ekspedicijo in je mogoče, da bi se podili za praznimi domišljijami.

Vaše veličanstvo, to so velike, zares kraljevske besede! — zaklical je s poudarkom kraljev duhovnik. — Zares podili bi se za domišljijami, ako bi vsprejeli Genučanov predlog. Razen tega, da neizmerne zahteve Kolumbove že same onemogočujejo vsprejeti njegove predloge, treba je tudi, oprostite mi, da se to drznem izreči, treba je tudi brzdati nerazsodno teženje naprej! Daljnija iskanja in odkritja samo izcerpavajo sredstva države in dopolnujejo opustošenja, katera so prizadela deželi vojna in kuga. Ako bomo slabili deželne sile s temi negotovimi ekspedicijami, privabimo, da nas napade dejanjski in resni sovražnik kralj kastiljski. Vaše veličanstvo, znali bode, da kraljeva mogočnost ne obstoji v obširnosti zemlje, temveč v modrem in previdnem vladanju. Če je pa naposled že treba dati dela odvisnim silam narodovim, imamo druga bolj potrebna podjetja. Začnete lahko vojno z Mavri v Berberiji, kjer bode uspeh očividni in koristi gotove.

Prelat je zmagovalno pogledal po članih junte, prepričan, da je pregnal poslednje kraljeve dvombe. In, kakor se je videlo, bilo je res tako. Opirajoč se na naslonilo škofovega naslonjača je kralj z veseljem poslušal svojega duhovnika. Ko je prelat umolknil,